

علوم و فنون ادبی

۱- گزینه «۴» - بررسی عبارت‌ها:

موارد «الف، ب، پ، ج» از مشخصات قلمرو زبانی شعر در «قرن پنجم و ششم» هستند.
مورد «ج» ویژگی فکری است.

موارد «ت و ث» از ویژگی‌های نثر هستند.

(فردوسی) (پایه دهم - درس دهم - تاریخ ادبیات - قلمرو زبانی شعر در «قرن پنجم و ششم») (متوسط)

۲- گزینه «۴» - بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: سبک تعلیمی: براساس هدف

گزینه «۲»: سبک فلسفی: براساس قلمرو دانشی

گزینه «۳»: سبک حماسی: براساس موضوع و نوع

(فردوسی) (پایه دهم - درس هفتم - سبک‌شناسی) (متوسط)

۳- گزینه «۲» - (فردوسی) (پایه یازدهم - درس اول و هفتم - تاریخ ادبیات) (آسان)

۴- گزینه «۳» - همه آثار این گزینه، در قرن هفتم نگاشته شده‌اند.

گزینه «۱»: نفحات الانس و تذکرة دولتشاه: قرن نهم / مجالس سبعه: قرن هفتم

گزینه «۲»: اخلاق الاشراف و رساله دلگشا: قرن هشتم / تاریخ جهانگشا: قرن هفتم

گزینه «۴»: بهارستان و تحفة الاحرار: قرن نهم / لمعات: قرن هفتم

(فردوسی) (پایه یازدهم - درس اول - تاریخ ادبیات) (دشوار)

۵- گزینه «۴» - (فردوسی) (پایه یازدهم - درس دهم - سبک هندی - انواع نثر) (متوسط)

۶- گزینه «۳» - بررسی عبارت‌ها:

الف) واقعه کربلا و فرهنگ عاشورایی: ویژگی فکری شعر انقلاب اسلامی

ب) اعتقاد به قدر: سبک عراقی

پ) ستایش خرد: ویژگی فکری شعر سبک خراسانی

ت) حضور مفاهیم متناسب با جنگ و جبهه و معارف اسلامی: ویژگی فکری شعر انقلاب اسلامی

ث) بی اعتباری دنیا و ناپایداری زندگی دنیوی: ویژگی فکری شعر سبک عراقی

(فردوسی) (ترکیبی - سبک‌شناسی) (دشوار)

۷- گزینه «۱» - بررسی موارد نادرست:

سنت و نوآوری در شعر معاصر: قیصر امین‌پور

از آسمان سبز: سلمان هراتی

دید و بازدید: جلال آل احمد

زمستان: مهدی اخوان ثالث

(فردوسی) (پایه دوازدهم - درس اول و هفتم - تاریخ ادبیات) (متوسط)

۸- گزینه «۳» - بررسی موارد نادرست:

ت) باستان‌گرایی و علاقه فراوان به استفاده از واژگان کهن در زبان شعر (زبانی شعر انقلاب اسلامی)

ث) استفاده از موضوعاتی مانند: عشق، انسان، ستیز با خرافات و ... (فکری نثر معاصر)

(فردوسی) (پایه دوازدهم - درس دهم - سبک‌شناسی دوره معاصر و انقلاب اسلامی) (دشوار)

۹- گزینه «۴» - تشبیه گسترده: بزمگه باده گساران (مشبه) / چون (ادات تشبیه) / چشم من

(مشبه به) / لاله ستان (وجه شبه)

تشبیه فشرده: ندارد. بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: تشبیه گسترده: اشک را چو گهر پروریده‌ام. / تشبیه فشرده: دریای دیده

گزینه «۲»: تشبیه گسترده: چهره باغ به نکویی چو نگارستان است. / تشبیه فشرده: نقاش بهار

گزینه «۳»: تشبیه گسترده: دلم چو طفلان امیدوار است. / تشبیه فشرده: مکتب عشق

(فردوسی) (پایه یازدهم - درس سوم - آرایه تشبیه) (متوسط)

۱۰- گزینه «۱» - بررسی گزینه‌ها: گزینه «۱»: ۴ استعاره: «گوهر: استعاره مصرّحه از اشک /

چشم من گوهر زاد: استعاره مکنّیه و تشخیص / دست اشک: اضافه استعاره و تشخیص /

پای غم: اضافه استعاره و تشخیص»

گزینه «۲»: ۳ استعاره: نرگس استعاره مصرّحه از ستاره / چرخ جهان گرد: استعاره مصرّحه از

آسمان / گل زرد: استعاره مصرّحه از خورشید

گزینه «۳»: ۲ استعاره: غنچه دلگیر: استعاره مصرّحه از دهان / ای نسیم عافیت: تشخیص و

استعاره مکنّیه

گزینه «۴»: ۲ استعاره: ای خم: تشخیص و استعاره مکنّیه / تاک زنجیر پاره کرده: تشخیص و

استعاره مکنّیه

(سراسری ۱۴۰۳ با تغییر) (پایه یازدهم - درس نهم - آرایه استعاره) (دشوار)

۱۱- گزینه «۲» - تشبیه: چشمه چشم

استعاره: چشمه حیوان: استعاره از لب و دهان یار (مجاز) / خجل شدن چیچون (تشخیص)

اغراق: بزرگ‌نمایی شاعر در توصیف اشک چشمان خود

تلمیح: چشمه حیوان، اشاره‌ای است به داستان حضرت خضر (علیه السلام)

جناس ناهمسان: چشم، چشمه

بقیه گزینه‌ها با آرایه‌های «متناقض نما - جناس همسان - اسلوب معادله» رد می‌شوند.

(فردوسی) (ترکیبی - آرایه‌های ادبی) (آسان)

۱۲- گزینه «۴» - شبیخون خُمار صبحدم: تشخیص و استعاره مکنّیه / فاقد استعاره مصرّحه

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: مه: استعاره مصرّحه از یار / مورد خطاب قرار گرفتن نسیم سحر: استعاره مکنّیه

گزینه «۲»: خورشید: استعاره مصرّحه از یار / رو (صورت) داشتن ماه: استعاره مکنّیه

گزینه «۳»: لعل: استعاره مصرّحه از لب / جان بخشی به لب و آئینه: استعاره مکنّیه

(فردوسی) (پایه یازدهم - درس نهم - آرایه استعاره) (دشوار)

۱۳- گزینه «۳» - بررسی عبارت‌ها:

الف) ایهام: به راستی: ۱- در راست بودن (قامت یار)، ۲- در حقیقت

ب) سر: مجاز از فکر و اندیشه، قصد و نیت

ج) حس‌آمیزی: دیدن بو

د) جناس همسان: داستان: ۱- نیرنگ، مکر، حيله، فریب؛ ۲- لقب پدر رستم یعنی زال

ه) حسن تعلیل: دلیل جامه دریدن (شکفتن) گل، دیدن اندام معشوق است.

(فردوسی) (ترکیبی - آرایه‌های ادبی) (متوسط)

۱۴- گزینه «۴» - تشبیه: تو همچو صبحی - من شمع خلوت سحرم

استعاره: ندارد.

کنایه: جان سپردن: کنایه از مُردن

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: تشبیه: باغ جهان؛ لاله عذار

استعاره: دل لاله؛ بر سرو / لاله عذاران: استعاره از زیبارویان

کنایه: داغ بودن دل لاله: کنایه از «شان غم داشتن، عذاران بودن» / نیلی است بر سرو: کنایه

از «رنج کشیده است و داغدار است»

رفتند: کنایه از «مردند، نابود شدند»

گزینه «۲»: تشبیه: من به آب

استعاره: سرو: استعاره از معشوق

کنایه: به صد زنجیر بستن: کنایه از به طور کامل گرفتار کردن

گزینه «۳»: تشبیه: چون نافه

استعاره: آن آهوی مشکین سیه چشم: استعاره از معشوق

کنایه: خون در جگر افتادن: کنایه از سختی کشیدن و آزار دیدن

(فردوسی) (ترکیبی - آرایه‌های ادبی) (دشوار)

۱۵- گزینه «۲» - ابیات «ب» و «ت» اسلوب معادله دارند.

توضیح: در این دو بیت، یک مصراع در حکم مثال و مصداقی برای مصراع دیگر است.

ابیات «پ» و «ج» تناقض دارند.

توضیح: (پ) این که نسیم و باد چراغ افروز باشد: تناقض / (ج) این که تریاق (پادزهر)، سم است: تناقض

ابیات «الف» و «ث» اسلوب معادله و تناقض ندارند.

(فردوسی) (پایه دوازدهم - درس ششم و نهم - آرایه‌های اسلوب معادله و تناقض) (متوسط)

۱۶- گزینه «۴» - تلمیح: اشاره به داستان شیرین و فرهاد / ایهام تناسب: ندارد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: کنایه: سیر افکندن: کنایه از تسلیم شدن / مجاز: شهر: مجاز از مردم شهر

گزینه «۲»: تضاد: شب و روز / لف و نشر مشوش: روی: لف ۱، زلف: لف ۲ - شب: نشر ۲ - روز: نشر ۱

گزینه «۳»: تشبیه: بار فراق / موازنه: تمام کلمات دو مصراع دو به دو دارای سجع متوازن و متوازی هستند.

(فردوسی) (ترکیبی - آرایه‌های ادبی) (دشوار)

۱۷- گزینه «۳» - «دوش» اول: کتف و «دوش» دوم: دیشب. (با توجه به این تفاوت معنایی قافیه شدن آن‌ها درست است).

م: الحاقی / حروف مشترک قافیه: وش / حرف روی: ش

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: حروف قافیه: «و» و «و»: قاعده ۲

گزینه «۲»: ذوقافیتین نیست. («و» و «و» دریا: قافیه های اصلی» / «جان‌ها و قرن‌ها: قافیه نمی‌شوند»)

گزینه «۴»: آمدم: ردیف است، نه قافیه.

(سراسری ۱۴۰۰ با تغییر) (پایه دهم - درس یازدهم - قافیه) (متوسط)

۱۸- گزینه «۴» - موارد «الف»، «ت»، «ث» فاقد ردیف و موارد «ب» و «پ» دارای ردیف هستند.

(الف) ردیف ندارد: «روان» در مصراع اول: رونده، جاری / «گلیم» در مصراع دوم: روح، جان (ب) ردیف: است

(پ) ردیف: خویش (= خود)

(ت) ردیف ندارد: «گذران» در مصراع اول: گذرنده / «گذران» در مصراع دوم: (بگذران)

(ث) ردیف ندارد: «گلیم» در مصراع اول: نوعی فرش / «گلیم» در مصراع دوم: گل هستیم. (آب و خاک)

(فردوسی) (پایه دهم - درس یازدهم - قافیه و ردیف) (دشوار)

۱۹- گزینه «۳» - در روی من مخند: مفعول فاعلن

شیرینی نگاه تو بر من حرام یاد: مفعول فاعلاتن مفاعیل فاعلن

(سراسری ۱۴۰۲ با تغییر) (پایه دوازدهم - درس یازدهم - وزن شعر نو) (متوسط)

۲۰- گزینه «۳» -

(پ) مفعول فاعلاتن مفعول فاعلاتن (مستفعلن فعولن مستفعلن فعولن) (همسان دولختی)

(ت) مستفعلن فاعلن مفتعلن فاعلن (همسان دولختی)

(ج) مفعول مفاعیلن مفعول مفاعیلن (مستفعلن مفعولن مستفعلن مفعولن) (همسان دولختی)

بررسی سایر عبارت‌ها:

(الف) فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن (همسان تک پایه‌ای)

(ب) مستفعلن مستفعلن مستفعلن (همسان تک پایه‌ای)

(ث) مفاعیلن فاعلاتن مفاعیلن فاعلن (ناهمسان)

(فردوسی) (درس یازدهم - پایه‌های آوایی همسان دولختی) (متوسط)

۲۱- گزینه «۳» - وزن: مستفعلن مستفعلن مستفعلن مستفعلن / بحر: رجز مثنی سالم

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: وزن: فعولن فعولن فعولن فعولن / بحر: متقارب مثنی سالم

گزینه «۲»: وزن: فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلن / بحر: رمل مثنی محذوف

گزینه «۴»: وزن بیت «مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن فعولن» است و بحر آن «هزج مثنی محذوف» نیست. (فردوسی) (پایه دوازدهم - درس یازدهم - بحر عروضی) (دشوار)

۲۲- گزینه «۲» - بررسی اوزان نادرست:

(پ) شور جنون در قفسی با همه بیگانه برآ: مفتعلن مفتعلن مفتعلن مفتعلن

(ت) کسی معنی بحر فهمیده باشد: فعولن فعولن فعولن فعولن

(ث) منتظران بهار فصل شکفتن رسید: مفتعلن فاعلن مفتعلن فاعلن

(فردوسی) (ترکیبی - اوزان عروضی) (متوسط)

۲۳- گزینه «۲» - این گزینه، فاقد ابدال است. بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: در رکن دوم مصراع اول به جای «فعلاتن»، «مفعولن» آمده است.

خا ر کش پی	ری با دل	قِ دُ رُشت
-U-	---	-UU
فاعلاتن	مفعولن	فعلن
پُش تِ یِ خا	رَ ه می بر	د ب پُشت
-U-	-UU	-UU
فاعلاتن	فعلاتن	فعلن

گزینه «۳»: در رکن اول مصراع اول به جای «مفتعلن»، «مفعولن» آمده است.

خَس رو می	خاسته مَر	با م داد
---	-UU-	-U-
مفعولن	مفتعلن	فاعلن
خَل ق ب می	خَر د نِ او	گشت شاد
-UU-	-UU-	-U-
مفتعلن	مفتعلن	فاعلن

گزینه «۴»: در رکن اول مصراع دوم به جای «مستفعلن»، «مفعولن» آمده است.

زان چش م پ	رزخ ما ر	سَر مُست
-UU-	U-U-	---
مستفعلن	فاعلاتن	مستف
پُر خون دا	رُم د دی د	پی وُست
---	U-U-	---
مفعولن	فاعلاتن	مستف

(فردوسی) (پایه دوازدهم - هشتم - اختیار وزنی ابدال) (دشوار)

۲۴- گزینه «۴» - بررسی عبارت‌ها:

(الف) حذف همزه در هجای سوم مصراع دوم

(ب) مصوت «ی» در هجای «هی» کوتاه تلفظ می‌شود.

(پ) ابدال در رکن دوم مصراع اول

(ت) وزن بیت «مفتعلن مفاعیلن / فاعلاتن فاعلاتن» و فاقد اختیار «قلب» است.

(ث) وزن بیت دوری است. (فعلات فاعلاتن / فاعلات فاعلاتن) و هیچ کدام از هجاهای آخر

مصراع و نیم مصراع‌ها کشیده یا کوتاه نیست.

(فردوسی) (پایه دوازدهم - درس پنجم و هشتم - اختیارات شاعری) (دشوار)

۲۵- گزینه «۱» - واژه‌های قافیه: پر و دگر (حرف روی: «ر») / اختیار وزنی به کار نرفته است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: مفهوم بیت گزینه «۲»: دل کندن عاشق از عشق و رفتن از کوی یار / مفهوم

بیت اول: انس گرفتن عاشق با کوی یار و نرفتن از کنار او که این دو تضاد مفهومی دارند.

گزینه «۳»: ابن یمن قدرت شاعری خود را در قطعات اخلاقی آشکار کرده است. قالب شعر

صورت سؤال هم «قطعه» است.

گزینه «۴»: وزن دو بیت: «مفعول مفاعیل مفاعیل فعولن» یا «مستفعلن مستفعلن مستفعلن فع لن»

است.

تغییر کمیت مصوت‌ها: بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه: هجای «غ» در «مرغ»، «ز» در «سر»

و «م» در «زخم»

حذف همزه در «دلیم از» و «پر افتد» و «دگر افتد»

(سراسری ۱۴۰۲ با تغییر) (ترکیبی - اختیار شاعری) (دشوار)

۲۶- گزینه «۳» - مفهوم این گزینه نعمت، حرص حریص را افزایش می‌دهد.

مفهوم بیت صورت سؤال و سایر گزینه‌ها: بیشتر شدن حرص در دوران پیری

(فردوسی) (پایه یازدهم - درس هفتم - قرابت معنایی) (آسان)

۲۷- گزینه «۲» - مفهوم بیت سؤال و گزینه «۲»: جفای معشوق، لذت بخش است.

مفهوم سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: پایداری عاشق تا زمان مرگ و حتی پس از آن

گزینه «۳»: آمادگی عاشق برای پذیرفتن جفای معشوق

گزینه «۴»: در انتظار وصال معشوق و بهبود حال روحی عاشق

(سراسر ۱۴۰۰ با تغییر) (پایه دهم - درس سوم - قرابت معنایی) (آسان)

۲۸- گزینه «۴» - مفهوم گزینه «۴»: شکوه پنهانی از جور معشوق

مفهوم بیت صورت سؤال و سایر گزینه‌ها: ضرورت سنجیده گویی

(پایه دهم - درس اول - قرابت معنایی) (متوسط)

۲۹- گزینه «۲» - مفهوم بیت گزینه «۲»: عاشق شدن عقل

مفهوم بیت صورت سؤال و سایر گزینه‌ها: تقابل عقل و عشق

(فردوسی) (پایه دوازدهم - درس دوازدهم - قرابت معنایی) (متوسط)

۳۰- گزینه «۴» - مفهوم درست بیت تجلی حق بودن عالم

(فردوسی) (پایه یازدهم - ترکیبی - قرابت معنایی) (آسان)